

HET HUIS ZONDER RAMEN
EN
EEPERSIPS LEVEN DAAR

Barbara Newhall Follett

*Het huis zonder ramen
en
Eepersips leven daar*

Vertaald uit het Amerikaans door Marcel Misset

Lebowski Publishers, Amsterdam 2015

Oorspronkelijke titel: *The House Without Windows & Eepersip's Life There*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Alfred A. Knopf Publishers,
1927

© Alfred A. Knopf, Inc., 1927

© Vertaling uit het Amerikaans: Marcel Misset, 2015

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2015

Omslagontwerp: Dog and Pony

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

ISBN 978 90 488 2248 5

ISBN 978 90 488 2249 2 (e-book)

NUR 302

www.lebowskipublishers.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Books bv

Voor mijn twee speelkameraadjes J.H. en S.W.F.

Inhoud

Voorwoord	9
I De weide	13
II De zee	59
III De bergen	89

Voorwoord

Barbara Newhall Follett (4 maart 1914 – onbekend) was negen jaar oud toen ze *Het huis zonder ramen* schreef. Een reis door de natuur, een transformatie van een meisje, verteld vanuit een onbevangen en liefdevolle blik. Onschuldig, zoet. Barbara was, net als haar hoofdpersonage Eepersip, een dromer die niet kon aarden binnen de kaders van de westerse beschaving, in een wereld zoals die door de mens is geschapen en in stand wordt gehouden, naar door ons bedachte wetten en regels, etiquette en gedragsnormen. Zoveel was duidelijk toen Barbara op vijftientigjarige leeftijd, depressief en teleurgesteld, na een ruzie met haar echtgenoot de voordeur uitliep en nooit meer gezien werd.

Barbara was de dochter van een redacteur en literair recensent. Wellicht dankzij die achtergrond had ze al snel een manier gevonden om haar gedachten en dromen in een tastbare vorm te vangen.

Met onvermoeibare nieuwsgierigheid en oprechte genegenheid bestudeerde ze alles wat ze adoorde: de natuur om haar heen, de dieren die erin leefden. Haar blik was onbevangen en puur – ze zag een wereld vol liefde en goedheid, vrijheid en geluk.

In de reis die ze Eepersip laat maken in *Het huis zonder ramen* en de manier waarop ze haar wereld beschrijft, zie je

de enthousiaste en onbezorgde blik van een jong kind. Het is een zoektocht naar een eigen plek op aarde, een avontuur doorspekt met hoop, dromen en leven.

Uit een aantekening van haar vader blijkt dat *Het huis zonder ramen* nauwkeurig werd uitgewerkt tijdens een lang en traag proces, met momenten van gloeiende trots, maar ook met hartverscheurende tegenslagen.

Het schrijven van haar eerste versie nam drie maanden in beslag. Haar deadline stelde ze vast op haar verjaardag. Ze wilde het verhaal als geschenk aan haar moeder geven. Behalve haar vader, Wilson Follett, mocht niemand bij het schrijfproces betrokken zijn. Hem vroeg ze om zijn onafhankelijke oordeel. 'In het diepste geheim, achter zorgvuldig gesloten deur, las ze me de tekst voor terwijl die ontstond.' Haar zelf opgelegde deadline haalde ze net niet, maar enkele dagen later kreeg haar moeder alsnog het cadeau.

Barbara schreef *Het huis zonder ramen* zonder aspiraties het ooit te publiceren. Het was haar vader, onder de indruk van de 'overweldigende lichamelijke vitaliteit' die de vraag opwierp. Hij wilde zijn kleine dochter naast het schrijven ook het redactionele proces bijbrengen.

'Ik kwam tot de overtuiging dat Eepersip, die drie of vier jaar levendig aanwezig is in het onderbewuste van ieder kind, in geen enkel boek ter wereld voorkwam. Ook realiseerde ik me dat deze Eepersip het een en ander te vertellen had over uw kinderen, over uzelf in een bepaalde tijd in uw bestaan, die zo makkelijk wordt vergeten, en wellicht rechtstreeks aan uw kinderen,' zei Wilson Follett.

Vier maanden na het voltooien van het verhaal begon ze aan de correctie van de eerste versie. Een zomer lang sleu-

telde ze aan de tekst, tussen het zwemmen, kanoën, bergbeklimmen en dagdromen door. Op 5 oktober 1923 nam ze het persklaar weer mee naar huis. 'Vierentwintig uur later lieten we het achter in een brandend gebouw, waar behalve de fortuinlijke bewoners niets uit werd gered. Het was hartverscheurend om te zien hoe de negenjarige schrijfster haar geheugen tot het uiterste pijnigde om het verhaal in zijn oorspronkelijke versie te reconstrueren. In de weken die volgden zat ze vaak uren stil achter de typemachine,' schrijft Wilson Follett. Het schrijven kwam pas weer op gang toen ze haar aanpak omgooide: ze liet het materiaal opnieuw aan zich voorbijtrekken. Op het moment dat de hoop uit haar was weggevloeid, begonnen de woorden eindelijk weer te stromen.

In de herfst van 1924 voltooide ze haar tweede versie. Die winter herzag ze het eerste deel; begin 1926 de rest. Eindelijk, ondertussen twaalf jaar oud, typte ze de schone en definitieve versie van haar manuscript, en rondde haar jarenlange arbeid af. Naar die kopie werd haar boek gezet.

Een jaar later publiceerde uitgeverij Knopf *The House Without Windows & Eepersip's Life There*. Het kreeg lovende recensies en groeide uit tot een bestseller. Ze werd ontvangen als een wonderkind. Ze werd beroemd, was voorbestemd een grote Amerikaanse auteur te worden. Op haar veertiende publiceerde Barbara haar tweede boek: *The Voyage of the Norman D.*, tevens lovend ontvangen.

Daarna stortte haar leven langzaam in. Haar vader verliet haar en haar moeder en koos voor een andere vrouw. Barbara verloor hiermee niet alleen de sterke band met haar vader, het gezin verloor ook zijn enige inkomstenbron. Te-

gelijktijdig barstte de Grote Depressie los.

Het zestienjarige meisje, inmiddels beroemd en geroemd in het hele land, moest aan de slag als secretaresse in New York. In een brief (juni 1930) schreef ze: *'My dreams are going through their death flurries. I thought they were all safely buried, but sometimes they stir in their grave, making my heart-strings twinge. I mean no particular dream, you understand, but the whole radiant flock of them together – with their rainbow wings, iridescent, bright, soaring, glorious, sublime. They are dying before the steel javelins and arrows of a world of Time and Money.'*

Barbara, nog een tiener, trouwde met Nickerson Rogers. Na verloop van tijd groeide het vermoeden dat hij haar ontrouw was en ze raakte depressief. Op 7 december 1939, toen Barbara vijftientig jaar oud was, kreeg het echtpaar ruzie. Ze verliet het appartement en verdween. Ze werd nooit meer gezien.

Er rest slechts de hoop dat ze haar zielsverwante Eepersip achterna is gereisd, dat ze terugkeerde naar het huis zonder ramen, dat ze nog jarenlang in vreugde heeft kunnen leven, als een elfje tussen de dieren en nimfen.

Lebowski Publishers, 2015

I

De weide

Bloemen zijn verwelkt,
Vlindervleugels hangen slap terneer,
Ver weg klinkt het zingen van de eeuwige zee.

In een klein landhuis met een donker leistenen dak aan een van de uitlopers van het Varcrobisgebergte, woonde met haar vader en moeder, meneer en mevrouw Egleen, een klein meisje dat Eepersip heette. Ze was eenzaam en bleef meneer en mevrouw Egleen vragen om een mooie tuin, één waar jaar na jaar bloemen zouden bloeien en waar keer op keer vogels en vlinders naar terug zouden komen. Zo gingen ze samen hard aan het werk en binnen een paar jaar hadden ze de allermooiste tuin die er bestond. Rondom de bloembedden bloeiden appelbomen, perenbomen en perzikbomen, daartussen bloeiden azalea's, rododendrons, magnolia's, seringen, kamperfoelies en vuurbloemen. En dan waren er nog de bloeiende bodembedekkende planten. Er stonden zeven soorten rozen en er was een hele hoek gewijd aan lentebloemen: krokussen, verschillende soorten narcissen en zee-ui. Een andere hoek was bezaaid met lieflijke anemonen, allemaal sneeuw wit. In het midden van de tuin lag een rond bloembed met irissen in alle soorten en kleuren. Clematis en klimmende winde kropen langs de houten bankjes, en ernaast stond een grote boog begroeid met klimrozen. Een ander bloembed stond vol met paarse viooltjes. De tuinpaden werden omzoomd door gracieuze buigende varens.

De eerste maanden was Eepersip blij met haar bloemen. De vlinders en de vogels vond ze zelfs nog mooier. Maar ze was geen kind dat snel tevreden was. Al gauw begon ze zich weer eenzaam te voelen. Op een dag in juli kreeg ze een idee. Ze stopte wat sandwiches en crackers in een picknickmand, en zonder iets tegen iemand te zeggen kroop ze de volgende ochtend voor dag en dauw uit bed, kleepte zich aan, pakte de mand en sloop de deur uit. Ze liep in oostelijke richting over een schaduwrijk pad door prachtige bossen met hier en daar groepjes reusachtige dennen. Opgewekt zingend stapte ze stevig door.

Na een lange wandeling door het bos kwam ze bij een weide. Vlak bij het pad was een poel waarin kleine goudvisjes rondzwommen. Ze begreep dat ze in de buurt van een huis was. In plaats van voorzichtig voorbij te lopen begon ze te rennen; ze was bang dat iemand haar zou zien en haar terug naar huis zou sturen. Na een paar minuten werd ze moe en hield ze haar pas in. Langzamer lopend bereikte ze een enorm veld vol lavendelkleurige, helderrode en witte rododendrons. Wat was het daar mooi! Terwijl Eepersip daar zo liep, zong een wielewaal vanuit een struik, ze gluurde in het nest van een kolibrie waarin twee piepkleine eitjes lagen, liet een vireo schrikken in haar nest in een graspol, en toen ze keek zag ze drie kleintjes. Hoe verder ze kwam, hoe lichter haar hart werd en hoe groter de vreugde over het leven dat ze voor zichzelf vond. Haar eenzaamheid verdween, ze voelde zich zo vrij en gelukkig als de vogels en de vlinders.

De rode en lavendelkleurige rododendrons waren verdwenen, alleen de witte bleven over, tot ze ook die niet meer zag. Dat kwam omdat ze was begonnen de Varcrobis te beklimmen. Ten slotte kwam ze op een klein veld, nog steeds

oostwaarts lopend vanaf huis – waar ze op dat moment helemaal niet aan dacht, zo blij was ze met het nieuwe, boeiende leven dat ze had gevonden. Het veld lag vlak onder de top van de berg, alleen de kale piek torende er nog bovenuit. Over het veld liep een smal beekje dat fonkelde tussen de varens.

Plotseling bleef ze stilstaan op het pad, deed een stap naar achteren, want vlakbij stond een hinde met haar bespikkelde kalfje te grazen. Eepersip pakte een suikerklontje uit haar mand en strekte haar hand uit naar de prachtige schepsels. Heel voorzichtig kwam de hinde dichterbij, gevolgd door het kalfje, en pakte voorzichtig het suikerklontje uit haar vingers.

Eepersip was verrast. Ze dacht dat de herten zouden schrikken en de bossen in zouden snellen. Doodstil keek ze naar de hinde, die weer begon te grazen zonder een spoortje angst. Was het een droom? dacht ze. Eepersip had de prettige aanraking van de ruwe tong van de hinde op haar vingers gevoeld. Plotseling was het alsof ze de dieren nooit meer in de steek zou kunnen laten – alsof ze hier altijd moest blijven om met ze in het bos te spelen. Ze had nu al kennisgemaakt met een hinde en haar kalfje en ze waren niet bang voor haar! Ze ging in het gras zitten. Het kalfje kwam naast haar liggen. Ze sloeg haar armen om hem heen.

Toen werd het donker. De zon daalde en verdween achter een flinterdunne wolk. De mooiste kleuren verschenen aan de hemel: rood, goud, zilver en paars. Ze gloeiden en trilden als vuur, de bal van de zon bleef zichtbaar, werd helderder en groter naarmate hij verder zonk. Eepersip sprong overeind en keek naar het gloeien en trillen. In de verte zag ze een reusachtige bergketen, en waar de bergen ophielden

was de oceaan, waarin het stervende licht weerspiegelde, al dat paars, rood en geel.

Ze was moe, ging naast de herten in het gras liggen en binnen een paar seconden viel ze in een diepe slaap.

*

Eepersip was verbaasd toen ze de volgende ochtend wakker werd in het gras tussen de hinde en haar jong; ze was vergeten dat ze was weggelopen. Het eerste waar ze aan dacht was haar ontbijt; omdat ze de vorige dag niet meer had gegeten dan een paar handenvol heerlijke rode bessen die ze had zien groeien aan een dikke rank, had ze honger. De sandwiches in haar mand had ze nog niet aangeraakt; ze was zo onder de indruk van al haar belevenissen dat ze helemaal niet aan eten had gedacht. Nu at ze drie sandwiches achterelkaar, steeds stukjes afscheurend om die aan de herten te voeren.

Toen ze klaar was sprong ze op om de omgeving te verkennen. Eerst liep ze in de richting van de schitterende zons-
ondergang die ze had gezien, niet ver van het pad waarlangs ze omhoog was geklommen. Ze kwam bij een steile, rotsige helling, keek naar beneden en zag in de verte een glanzende rivier door het dal beneden stromen, die om zichzelf heen kronkelde en zich dan weer uitstrekte. Ze werd duizelig als ze er te lang naar keek, draaide zich om en liep terug naar de plek waar ze had geslapen. De hinde en haar jong liepen kalm te grazen. Eepersip liet zich in het gras vallen en keek naar de heldere blauwe hemel. Zwaluwen buitelden door de lucht met hun sneeuw witte borstveren. In de zon glansden hun witte vleugels als ijs op een winterdag. Een groot ver-

langen vervulde Eepersip. Ze wilde door de lucht vliegen en duikelen als de zwaluwen. Dat waren altijd al haar favoriete vogels geweest. Hun vlucht verrukte haar; ze vlogen rondjes als reusachtige kurkentrekkers en buitelden bijna over de kop.

Een vlinder vloog langs haar hoofd, een kleine gele vlinder die danste en glinsterde voor haar bruine ogen, die glommen van plezier. Een krekkel sprong en tjirpte; een vogel barstte in zingen uit. Haast zonder het zelf te weten sprong Eepersip door de lucht en begon te dansen. De zwaluwen cirkelden rond haar hoofd, de bladeren dwarrelden rond haar voeten. Plotseling ging ze weer zitten. Buiten adem begon ze haar schoenen en kousen uit te trekken. Haar voetzolen waren zacht, ieder takje waar ze op trapte deed zeer, maar ze was vastbesloten haar voetzolen te harden, zodat ze altijd op blote voeten kon lopen.

Vlak naast het sprookjesachtige veld was een steile helling die rechtstreeks naar de top van de Varcrobis leidde, die de Eiki-ennern werd genoemd. Die top fascineerde Eepersip en ze verlangde er hevig naar te zien wat daarboven was, maar ze wilde de herten nog niet achterlaten en was niet van plan haar schoenen en kousen ooit nog aan te trekken. Ze besloot op het zachte gras te blijven tot haar voetzolen waren gehard. Dan zou ze de prachtige top kunnen beklimmen waarboven elke ochtend de zon opging achter stralende wolken.

Na het dansen was Eepersip teruggelopen naar de steile helling met haar schoenen en kousen onder haar arm. Toen ze er aankwam kreeg ze de kolder in haar kop en *zoef!*, twee schoenen en twee kousen vlogen met een duizelingwekkende vaart door de lucht. Ze landden in de bomen ergens in de

diepte, terwijl Eepersip alweer terugliep naar de weide, blij dat ze ze kwijt was. Ze was ervan overtuigd dat haar voeten al ruwer waren dan voor haar brutale daad. Toen ze terug was besloot ze wat te rusten en daarna de andere kant op te lopen om te kijken wat er aan de noordkant van de weide te zien was. Toen ze uitgerust was liep ze die kant op, gevolgd door de hinde en haar jong. Uiteindelijk bereikte ze de helling van de berg aan die kant. Hier was in plaats van een steile afgrond een glooiende, met gras begroeide oever, waarlangs ze afdaalde. De hinde en haar jong gingen nog een stukje met haar mee, keerden toen om en lieten Eepersip alleen verder lopen. Maar halverwege de afdaling zag ze in de verte huizen oprijzen; ze besloot dat die kant niets voor haar was en rende zo snel als ze kon terug.

*

Ondertussen vroegen meneer en mevrouw Eigleen zich af waar hun arme kind was gebleven. Eerst besteedden ze er niet veel aandacht aan, want ze was al vaak verdwaald in het bos, en vond altijd weer de weg terug. Maar toen ze twee, drie dagen weg bleef, wisten ze niet meer of ze droomden of waakten! Het kind zou inmiddels uitgehongerd zijn, en wat voor heerlijk hapje voor de wilde dieren zou ze zo langzamerhand niet zijn? Ze schreiden bittere tranen over hun verlies, want ze hielden zielsveel van Eepersip.

Net toen ze haar zo misten, beklommen een arme vrouw en haar man dat deel van de Varcrobis. Niemand in het dorp gaf veel om meneer en mevrouw Ikkisfield, zoals hun naam luidde; ze hadden besloten verder te trekken, op zoek naar vrienden. De Eigleens ontfermden zich over het echtpaar